

پیری جمعیت یعنی چه؟

براساس استانداردهای علمی، هرگاه ۱۵ درصد جمعیت یک کشور بالای ۶۵ سال داشته باشند، این یک سالخوردگی عادی است، اما هرگاه این رقم از ۱۵ درصد بالاتر برود و مثلاً به ۲۰ درصد برسد، باید نگران رشد جمعیت سالخورده کشور بود. به خاطر افزایش جمعیت دهه ۶۰، ما اکنون در وضعیت پیری جمعیت قرار نداریم، اما در حال حرکت به سوی آن هستیم. در حال حاضر جمعیت ایران در شرایط «پنجره جمعیتی» یا فرصت طلایی قرار دارد، یعنی ۷۰ درصد جمعیت ایران در سن ۱۵ تا ۶۴ سالگی قرار دارد که «سن کار» است. اگر روی این جمعیت درست برنامه‌ریزی شود، می‌توان یک جهش بزرگ در توسعه اقتصادی کشور ایجاد کرد. آن‌ها می‌توانند خودشان را اداره کنند و درآمدزایی داشته باشند، اما روشن است که حفظ این موقعیت از هم‌اکنون به برنامه‌ریزی

نیاز دارد. توجه داشته باشید جمعیتی که اکنون ما را در موقعیت پنجره جمعیتی قرار داده است، در حال گذر از این زمان هستند، یعنی این جمعیت در سال ۱۴۱۰ (۱۹ سال دیگر) به بالای ۵۰ سال و در سال ۱۴۲۵ به بالای ۶۵ سال رسیده و جزو جمعیت سالخورده کشور می‌شوند. در آن سال‌هاست که ما با یک تغییر بزرگ در ترکیب جمعیتی کشور مواجه خواهیم شد و بخش بزرگی به جمعیت سالخورده ما افزوده می‌شوند. راه‌حل آن نیز همین است که ما از هم‌اکنون سیاست‌های تشویقی افزایش مولد را اجرا کنیم. برخی از کشورهای پیشرفته ۸۰ سال است که با رشد منفی جمعیت و سالخوردگی مواجه هستند و هرچه تلاش می‌کنند سیاست‌های تشویقی آن‌ها برای بچه‌دارشدن، راه به جایی نمی‌برد. ما نیز از هم‌اکنون باید برای این موضوع فکری

کنیم؛ چرا که پیری جمعیت به طور مستقیم مخل توسعه اقتصادی است و اگر می‌خواهیم در روند توسعه کشور به ویژه در بخش اقتصادی و سیاسی مشکلی برای مان ایجاد نشود، باید برای پیری جمعیت که با روند فعلی در آینده‌ای نه چندان دور گریبان کشور را می‌گیرد، فکری کنیم و برنامه داشته باشیم. دلایلش نیز روشن است. جمعیت پیر نمی‌تواند کار کند، نمی‌تواند فکر کند و پویایی ندارد. حال اگر بخش زیادتری از جمعیت به خاطر پیری کار نکنند، روشن است که روی تولید ملی اثر مستقیم خواهد گذاشت و تأثیر آن هر سال بیشتر از سال گذشته خودش را نشان خواهد داد. حتی افزایش نیروی انسانی از نظر قدرت نظامی و سیاسی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد به طوری که نیروی انسانی یکی از عوامل اصلی قدرت در هر کشور به شمار می‌آید.

خارجی‌ها برای فرزندآوری بیشتر چه می‌کنند؟

ژاپن

بر اساس قانون «کودومو تیت» که در سال ۲۰۱۰ به وسیله حزب دمکراتیک این کشور اجرایی شد، خانواده‌هایی که فرزندی تا سن ۱۵ سال دارند ماهانه تا ۱۳ هزار ین کمک مالی دریافت می‌کنند، از سوی دیگر پدران و مادران می‌توانند در صورت اخذ مرخصی با نصف حقوق خود تا سقف تعیین شده در مرخصی حضور داشته باشند و بدون هیچ تغییری به کار قبلی خود بازگردند.

نیوزیلند

مادران در نیوزیلند می‌توانند هنگام زایمان، از خدمات بهداشتی رایگان برخوردار شوند. ۱۴ هفته مرخصی با حقوق به علاوه ۵۲ هفته مرخصی بدون حقوق نیز دارند. همسر آن‌ها نیز ۴۲ روز مرخصی دارند.

آلمان

یکی از اقدامات دولت آلمان، کمک مالی به پدران و مادران شاغلی است که به دلیل تولد فرزند خود یا مرخصی به واسطه نگهداری از فرزند، دستمزدی دریافت نکردند. بر اساس این حمایت مالی، مردان یا زنانی که دستمزدی دریافت نکرده‌اند، ۱۰۰ درصد حقوق خود را هر ماه از دولت دریافت می‌کنند. هم‌چنین والدین می‌توانند ۱۲ هفته در مرخصی باشند و مطمئن باشند که دوباره، در همان شغل قبلی‌شان مشغول به کار خواهند شد.

مجارستان

مجارستان یکی از فقیرترین کشورهای اروپایی است و در حال حاضر نیز بحران اقتصادی اروپا، این کشور را در سراسی بی سقوط قرار داده است اما این کشور کمترین میزان مرگ و میر مادران در اروپای مرکزی و شرقی را دارد. دولت این کشور به تازگی مرخصی بدون حقوق زایمان را به ۳ سال که ۲۴ ماه آن با حقوق است، افزایش داده است. حتی دولت مجارستان سال گذشته، در راستای سیاست‌های تشویقی خود برای مادران، ساز و کار انتخابات را به گونه‌ای تنظیم کرد که زنان دارای فرزند، رای بیشتری دارند!

فرانسه

زنان فرانسوی، ۱۶ هفته مرخصی زایمان دارند که از ۶ هفته پیش از تولد کودکان‌شان آغاز می‌شود. پس از این دوره، والدین حق ۳ سال مرخصی بدون حقوق دارند. جالب این است که فرانسه، داشتن فرزند بیشتر را با افزایش قابل ملاحظه مزایا برای فرزند سوم نیز تشویق می‌کند. نظام خدمات درمانی فرانسه، از سوی سازمان «بهداشت جهانی» در زمره بهترین خدمات درمانی دنیا معرفی شده است. دولت فرانسه، برای زنانی که تازه مادر شده‌اند، امکاناتی نظیر ویزیت رایگان دکتر یا خدمات پرستاری در خانه را فراهم می‌کند.

نروژ

در نروژ پس از تولد هر کودک، پدر و مادرش ۲ هفته مرخصی با حقوق دارند. بعد از این مدت، آن‌ها می‌توانند بین ۴۶ هفته مرخصی با حقوق کامل یا ۵۶ هفته مرخصی با ۸۰ درصد پرداختی، که باید میان والدین تقسیم شود یکی را انتخاب کنند. برای اطمینان از این‌که پدران حتماً در نگهداری و پرورش کودکان‌شان مشارکت خواهند داشت، پدران موظف هستند دست کم ۱۰ هفته از این دوران را از محل کار مرخصی بگیرند. پیش از این‌که این قانون تصویب شود، تنها ۳ درصد از پدران نروژی مرخصی موسوم به «مرخصی پدر» را می‌گرفتند اما در حال حاضر، ۹۰ درصد پدران دست کم ۱۲ هفته مرخصی دارند. بر این موارد، مراقبت‌های رایگان از کودک، دارو و درمان رایگان و حق‌اولاد را که حداقل معادل ۴۰۰ هزار تومان در ماه است، نیز اضافه می‌شود.

سوئد

کودکان در سوئد از بالاترین درجه‌های امنیت اجتماعی و اقتصادی و حمایت همه جانبه دولت برخوردار هستند. یکی از این تسهیلات اجتماعی که دولت سوئد برای کودکان سوئدی قائل است «بارن بیدراگ» یا همان «کمک هزینه کودک» است. میزان این مبلغ ماهیانه برای یک کودک (که نرخ آن از سال ۲۰۰۵ میلادی تا کنون فعلاً ثابت مانده است) در حدود ۱۰۵۰۰ کرون (تقریباً ۳۵۰ هزار تومان)، ۲ کودک ۲۲۰۰ کرون (تقریباً ۶۵۰ هزار تومان)، ۳ کودک ۳۶۰۰ کرون (تقریباً یک میلیون تومان) و ۴ کودک ۵۵۰۰ کرون (تقریباً یک میلیون و هفتصد هزار تومان) است.

ایسلند

پدران و مادران ایسلندی پس از تولد کودکان‌شان یا به فرزنددی پذیرفتن یک کودک، ۳ ماه مرخصی با حقوق دارند که میان والدین تقسیم می‌شود. مادران ایسلندی نیز می‌توانند از «خدمات پزشکی رایگان» پیش از زایمان برخوردار شوند. این خدمات شامل، تا ۱۰ مرتبه ویزیت دکتر، سونوگرافی و هم چنین برخورداری از خدمات پزشکی، ماما و پرستار در منزل پس از زایمان است. دولت ایسلند، میزان کمک و مزایایی را که به مادران و پدران تعلق می‌گیرد، بر پایه شمار افراد خانواده در نظر می‌گیرد. به دلیل همین سیاست‌ها، ایسلند یکی از بالاترین آمار زاد و ولد در کل اروپا را دارد.

چه باید کرد؟

همان‌طور که اشاره شد، در سیاست‌های افزایش رشد جمعیتی کشورهای اروپایی آن‌چه بیشتر از همه به چشم می‌آید کمک‌ها و تضمین‌های اقتصادی دولت‌های آن کشورها در قبال فرزندان نسل‌های بعدی است بنابراین باید و بهتر است مسئولان کشورمان علاوه بر تلاش در عرصه فرهنگی برای افزایش نسل، بسترهای لازم و هم‌چنین مشکلات اقتصادی خانواده‌ها و هم‌چنین معضلات ازدواج جوانان را برطرف کنند تا خانواده‌ها برای افزایش نسل و جوانان برای ازدواج، بدون هیچ مشکل اقتصادی، اجتماعی و... به این موضوع تشویق شوند تا هرم سنی کشور در حالت تعادل قرار گیرد.